TẠP CHÍ ĐIỆN TỬ
THƯƠNG HIỆU & CÔNG LUẬN

Mở rộng cửa tín dụng cho doanh nghiệp nhỏ và vừa bằng tài sản số

05:54 27/05/2026

Một trong những điểm đáng chú ý trong dự thảo Luật Hỗ trợ doanh nghiệp nhỏ và vừa (sửa đổi) do Bộ Tài chính xây dựng là đề xuất mở rộng cơ chế tiếp cận tín dụng cho doanh nghiệp thông qua nhiều loại tài sản bảo đảm mới như quyền sở hữu trí tuệ, tài sản số, tài sản ảo hay tài sản hình thành trong tương lai. Đây được xem là bước thay đổi lớn trong tư duy hỗ trợ khu vực doanh nghiệp nhỏ và vừa, vốn lâu nay gặp nhiều khó khăn khi vay vốn do thiếu tài sản thế chấp truyền thống.

Theo dự thảo, cơ quan soạn thảo đề xuất điều chỉnh lại tiêu chí xác định doanh nghiệp nhỏ và vừa theo hướng đơn giản và sát thực tế hơn. Thay vì duy trì nhiều tiêu chí như hiện nay, việc phân loại doanh nghiệp sẽ chủ yếu dựa trên số lao động bình quân năm và tổng doanh thu của năm trước liền kề. Tiêu chí tổng nguồn vốn – vốn được đánh giá là khó xác minh và thường xuyên biến động sẽ được loại bỏ.

Đáng chú ý, ngưỡng xác định doanh nghiệp nhỏ và vừa cũng được mở rộng đáng kể. Theo đó, doanh nghiệp có số lao động không quá 300 người và doanh thu không vượt quá 400 tỷ đồng sẽ thuộc nhóm được hưởng chính sách hỗ trợ. So với quy định hiện hành, mức trần này đã được nâng lên khá nhiều, giúp nhiều doanh nghiệp đang trong quá trình mở rộng quy mô vẫn tiếp tục được tiếp cận các chính sách ưu đãi của Nhà nước.

Đề xuất cho phép doanh nghiệp nhỏ và vừa thế chấp quyền sở hữu trí tuệ, tài sản số để vay vốn được kỳ vọng sẽ mở rộng cơ hội tiếp cận tín dụng cho khu vực kinh tế tư nhân.

Bộ Tài chính cho rằng, việc điều chỉnh tiêu chí là cần thiết trong bối cảnh quy mô doanh nghiệp Việt Nam đã thay đổi đáng kể sau nhiều năm phát triển kinh tế và hội nhập quốc tế. Đồng thời, cách xác định mới cũng giúp cơ quan quản lý dễ dàng đối chiếu thông tin thông qua dữ liệu thuế, bảo hiểm xã hội và đăng ký kinh doanh, hạn chế tình trạng khai báo thiếu chính xác.

Tuy nhiên, để bảo đảm tính minh bạch và tránh trục lợi chính sách, dự thảo cũng bổ sung điều kiện doanh nghiệp phải thực hiện đầy đủ nghĩa vụ bảo hiểm xã hội cho người lao động mới đủ điều kiện tiếp cận các chương trình hỗ trợ.

Một trong những vấn đề lớn nhất của khu vực doanh nghiệp nhỏ và vừa hiện nay là khó tiếp cận vốn tín dụng. Dù chiếm hơn 98% tổng số doanh nghiệp của nền kinh tế, nhưng nhóm này chỉ tiếp cận được khoảng 20% tổng dư nợ tín dụng. Theo nhiều khảo sát, phần lớn doanh nghiệp không thể vay vốn nếu không có tài sản bảo đảm là bất động sản.

Trong khi đó, nhiều doanh nghiệp khởi nghiệp đổi mới sáng tạo hoặc doanh nghiệp công nghệ lại sở hữu giá trị lớn nhất ở dữ liệu, phần mềm, thương hiệu hay các giải pháp công nghệ, thay vì đất đai hoặc nhà xưởng. Điều này khiến không ít doanh nghiệp dù có mô hình kinh doanh tiềm năng vẫn gặp khó trong việc tiếp cận dòng vốn ngân hàng.

Để tháo gỡ nút thắt này, dự thảo luật đề xuất cho phép doanh nghiệp sử dụng quyền sở hữu trí tuệ, tài sản số, tài sản ảo và tài sản hình thành trong tương lai để bảo đảm khoản vay. Đồng thời, cơ quan quản lý cũng định hướng các tổ chức tín dụng chuyển dần từ mô hình cho vay dựa vào tài sản thế chấp sang đánh giá dựa trên dòng tiền, hiệu quả kinh doanh và mức độ tín nhiệm của doanh nghiệp.

Thực tế, xu hướng này đã bắt đầu xuất hiện tại một số ngân hàng thương mại lớn khi triển khai các gói tín dụng chuyên biệt theo từng ngành nghề hoặc cho vay dựa trên hợp đồng đầu ra, đơn hàng và dòng tiền thực tế của doanh nghiệp.

Không chỉ tập trung vào hỗ trợ tín dụng, dự thảo luật sửa đổi còn định hướng thúc đẩy doanh nghiệp phát triển theo mô hình xanh và bền vững. Những doanh nghiệp đầu tư vào công nghệ tiết kiệm năng lượng, kinh tế tuần hoàn hoặc sản xuất thân thiện môi trường sẽ được ưu tiên tiếp cận vốn hỗ trợ và hưởng các cơ chế ưu đãi riêng.

Ngoài ra, dự thảo cũng đề xuất áp dụng cơ chế khấu hao nhanh đối với các tài sản phục vụ chuyển đổi xanh nhằm giúp doanh nghiệp rút ngắn thời gian thu hồi vốn và tăng khả năng tái đầu tư.

Theo Bộ Tài chính, việc sửa đổi Luật Hỗ trợ doanh nghiệp nhỏ và vừa lần này không chỉ nhằm mở rộng đối tượng thụ hưởng chính sách mà còn hướng tới xây dựng một hệ sinh thái hỗ trợ minh bạch, linh hoạt và phù hợp hơn với bối cảnh kinh tế số.

Nếu được Quốc hội thông qua vào kỳ họp tháng 10 tới, luật dự kiến sẽ có hiệu lực từ ngày 1/7/2027. Đây được kỳ vọng sẽ trở thành cú hích quan trọng giúp khu vực doanh nghiệp nhỏ và vừa nâng cao năng lực cạnh tranh, tăng khả năng chống chịu và mở rộng cơ hội tiếp cận nguồn lực trong giai đoạn phát triển mới của nền kinh tế.

Nam Sơn (t/h)